

„עזמות“

שנה לפטירת ישעיהו קרניאל ז"ל

צאת עתון יומי בלתי תלוי, כמה טרח וכמה יגיעה הטיל על עצמו העורך והמנהל כאחד, החברים כולם עמלו, ואולם הוא נשא על שכמו משא כפול. נתערער מטה לחמו וימים של מצוקה, כדודית ונפתולים קשים נסלו בגורלו. אך הוא לא אמר נואש.

בלבו הבערה יוקדת, נפשו נשברה וכואבת, ואולם סביבו — עליזות, כדיוח הדעת „חכמות“ מסולסלות, הוא „עזמות“, הודע לתבל שיתות בהלוצות קולעית אל המטרה, היא מסתו כל, מבעד למסוה ורואה מה שאחרים אינם יכולים לראות, הכל נרתעים בפני הבקרת שלו והתביעות שלו, היא הבודד במערכה הוסף לאט לאט לדמות עממית שהכל מצפים לדבריו, וריכז לי הלמידים וסוכנים, הממצי-אים לי חומר ידיעות למלא בהם את שליחותי.

יבשעה שבא החידיש לעולם בציי רת הרדני ושידוריו — נכנס גם רבו עומית לתוך התכנית, יבכל מיצאי שבת הוא משדר מירושלים את דבריו, בשנותיו האחרונות התישב בחיפה, כאן ניסה לערוך את החומר לכתובת ספר תולדות מושבתו — החומר אשר אסף במשך שנים רבות, והיה יקר לי כ"כ, יאלם גם חלומי זה לא נתגשם.

ישעיהו קרניאל, כחברו איתמר בן אבי, היו שייכים לאותה קבוצה של בני הארץ אשר נולדו בני חירין, וטעמו טעם גלות במולדתם, ושלחבת מובחיתיהם שקעה אט אט, איתמר מצא את מית' בנכר, ישעיהו קרניאל דעך בעידני באבי באותה עיר חף, אשר אליה הגיע בהיותו בן שנה.

ה'רנ"ב ח"ב

דמות דיוקנו עומדת לנגדנו תמיד, כמבט עיניו החדות והחדרות בחיך הקל שהיה ליחף על פניו, נדמה שעידנו מתהלך בתוכנו ומשמיע קולו על מאורעות ומעשים.

ישעיהו קרניאל היה חדור תמיד רעיונית והגיונית בעלי מעוף, ועשרות בשנים היינו בולעים בצמא את מאמי דיו השנונים של עומות על נושאים שונים ועל חיי החברה, הוא הרבה להגות בספרים, ותוך קריאה ולמד בהתמדה היה בוחן את כותליו העצי מיים, והיה ניתן יד לספרות בצעירו את ציוריו מחיי ההוי ומחיי בית ישרי אל על אדמת נכר, וגם מרצה מובהק ומנוסה היה המנוח, במבטא עברי מלוטש ובבטויים על טהרת הלשון.

ישעיהו קרניאל היה יהודי בד אירין ובעל סגולות רוחניות רבות, אולם המות גדע את פתיל חייו של החולם והלוחם, בעידו מסוגל לתת הרבה לארצו.

הכל על הא ישיפרא!

משה לובמן

אשתקד, עם הדלקת הנר הרביעי של חנוכה, בחיפה, במעמד עם רב עמד המנוח והרצה את הרצאתו על מחיה הלשון שלנו, באמצע נאומה בהזכירו את סיסמת אליעזר בן יהודי דה: „דבר עברית והבראת“, כרע פתאום והשיב את נשמתו לביראה.

היה זה סוף פסוקו של אדם, בן הארץ, אשר במשך כל ימי חייו הגשים את תכנה המלא של אותה סיסמה, מאביו, ר' מרדכי, מראשוני חלוציה של זכרון יעקב, ירש עוד בשחר ילדו דותו אהבה עזה ללשון העברית, לנכח סי הרוח של האומה, וכן החליצים הראשונים ינק את הצמאין לחרות, את הנאמנות למולדת, את העקשנות ואת ההתלהבות ואת ההתמדה.

עודנו נער, ובלבו נרקם המרד כנגד הרוח הורה שהשתלטה במישי בות עיי הפקידית הצרפתית, הוא שוקד על למודיו, קונה לו ידיעה במי דעים ובלשונית ועד מהרה נעשה למורה בביו"ס שבמושבה, הוא לוי כד את שפת השכנים, ארחותיהם ומני הגיהם, בבית הספר נפגש עם מורה — אף היא בת חלוצים מראשון לציון, ושניהם מתקשרים לחיים חדשים, הם התאמצו לטפח את המקורות של בני הארץ והקדישו את מיטב יכולתם לזמרה, נגינה, ליאטרין ומשתקים, הם הניחו נדבכים ראשונים של מה שהת' פתח אח"כ והיה לתרבות ארצישראית.

ואולם רוחו הסוערת של ישעיהו הצעיר, ברוך הכשרונות, לא נתנה לו מנוח, והוא נתקבל כפקיד בבנק אנגליה־פלשתינה ביפו, ויפו או בתקופת התתעוררות הלאומית, עליוס באים ומרחיבים את האפקים, בתי ספר, שכונינות, מפעלים, תעשייה זבד בבד עממם גם יצירות רוחניות ואמנותיות, ישעי יתו קרניאל מיצא לי חברים כרוחו והם טרודים בהצגות הראשונות של חובבי הבמה העברית, הוא קל-התנוי עה ותוסס, הליצן והרציני, משתתף בכל.

לא עברו שנים רבות והבנק בעי ביר אותו לחיפה, ומכאן — לצפת, ומכאן הוא מכהו כמנהל הבנק בשנים הקשות של משטר טורקי במלחמת הקודמת.

ומצפת לירושלים — אל הבירה, אל קבוץ הגלויות הגדול והמגוון, יהי ימים ימי אביב התנועה, ימי ועד הצירים ו„הדסה“, הוא נבחר כמזכיר ראשי לאיתה „הדסה“, שדמתה לממי שלה שפרטה כנפיה על כל הארץ, וירושלים הומיה ורוחשת, ואולם ללא מרכו, ללא סדר וללא ניב, בתי מדי רש, בעלאל, עתונות, ספריה, בית בן־יהודה, ולעם אין במה, אין מקום כנוס, וישעיהו קרניאל מיסד עם חבריו את בית העם בירושלים, ולא אמר די, קרניאל מצטרף לחבורה של צעירים, המקבלים על עצמם היו